(Innehåller sid. 273—320.)

Pietisten.

Fyrationde årgången.

Första häftet.

Mars 1881.

Stockholm,
tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag,
1881.

Käre Broder! Det är alldeles rätt, hwad du säger, att man ofta kan känna sig förbryllad af de många spörsmål, som för närwarande upprära de kristna. Men hwad will man göra? Den ena frågan drager den andra med sig; och sedan de äro framdragna, så kunna de icke undertrycas, utan måste diskuteras och besweras. Kan man icke snart finna ett tillfredsställande swar, så måste man ransaka, bedja, öfwerlägga, till deß man finner. Här pågår en riktig huswisitation, wid hwilken det gäller antingen att ädagalägga, hwarifrån man fått det, som man länge betraktat såsom sin säkra egendom, eller ock att låta taga det ifrån sig. Guds ord skall man alltid wara willig att lyda, huru kära de menniskofunder än må wara, hwilka man för denna lydnads skull måste lemna.

En af de wigtigaste frågor, som för närwarande trädt i förgrunden, är frågan om den andliga starkheten eller en kristens kraft till det goda. Frågan ställer sig så här, såsom en broder nyß skref till mig: "Huru älskar Herren; huru mäktig är han? Huru nog är hans nåd? Är det något behof, som han icke will eller kan uppfylla (Phil. 4: 19)? När hafwa wi orsak att mißtro Herren, och smärta wi ej hans ömma kärlek genom den minsta otro? Är hans namn Frälsare nu werkligt, så att han förmår icke blott förlåta och fördraga utan ock werkligen rena och helga? Är det en rätt insigt i Guds nåd man har, när man tänker, att det hör till den normala kristliga erfarenheten, att en kristen skall, så att säga, swältas fram på watten och bröd, för att ändtligen såsom halfdöd komma igenom, komma undan? Är helgelsepredikans mening bara den att öfwerbewisa om synd, nedslå och krossa, eller är hennes mening den, att, hwad hon innehåller, skall i lif och werk åstadkommas? Törs man, när man slutar en helgelsepredikan, lofwa, att Herren skall hjelpa de sina att werkligen göra, hwad han förmanar dem till, eller skall man affluta henne så, som sade man rent ut: Försök det nu bara, så skall du få se, att det icke går?"

Hwad som gör, att dessa frågor förbrylla många sanna Guds barn, det är, att de ofta icke förstå deras egentliga beskaffenhet. De frukta, att det är fråga om upprättandet af någon ny gerningslära, någon egen rättfärdighet, någon egen kraft. Men så är icke förhållandet. Nog kan det finnas sådana, som dels af oförstånd, dels af andra orsaker begagna dessa och dylika frågor till medel att både hos sig och andra uppbygga en egen rättfärdighet. Men efter sådana mißbruk får man icke bedöma frågorna sjelfwa. Nej, här är fråga om, hwad Herren duger till uti dem, som sjelfwa till ingenting duga och som derför helt öfwerlemna sig åt honom. Duger han werkligen till att mer och mer helga dem, mer och mer förwandla dem till sin likhet, att göra dem mer och mer fruktbärande, mer och mer kraftiga att försaka sig sjelfwa, mer och mer brinnande i kärleken, mer och mer glada, saktmodiga, milda, ödmjuka, trogna, redbara, kyska o. s. w.? Eller duger han icke till detta, måste han lemna de sina alltid lika kranka, ömkliga, usla och nöja sig med, om han kan uppehålla deras lif, såsom en läkare måste göra, när han ser, att han icke kan göra den sjuke frisk? Är ordet om en kristens tillwäxt i gudaktighet endast en skön saga?

Hwar skall jag få ett tillfredsställande swar på dessa frågor? Många skola wilja säga: Ur de kristnes erfarenhet. Men det duger icke. Den ene kan hafwa en annan erfarenhet än den andre, och hwar skall jag få weta, hwilkendera erfarenheten, som är den äkta kristliga erfarenheten? En kristen kan ju dels till följd af oförstånd, dels af oriktig underwisning eller andra orsaker, hafwa kommit i något afseende på sned, och då kan ju icke hans erfarenhet wara någon ledare för afgörandet af så allwarliga frågor som de ofwan nämda. Nej, alla andliga frågor och all andlig erfarenhet måste dömas efter Guds ord, och om min erfarenhet i något afseende skiljer sig från Guds ord, då skall icke Guds ord tolkas och wridas till öfwerensstämmelse med min erfarenhet, utan min erfarenhet skall i deß ställe dömas och rättas efter Guds ord. Men ofta bedömes en predikan mera efter hennes öfwerensstämmelse med "erfarenheten", såsom man säger, än efter hennes öfwerensstämmelse med Guds ord, mer efter hennes förmåga att lugna och wederqwicka ens hjerta i det tillstånd, hwari man befinner sig, än efter hennes trohet mot Guds ord. Må Gud göra oß nyktra och wakande! Sanningen warar längst, sanningen är alltid det bästa evangeliet; sanningen motswarar alltid bäst andens och hjertats werkliga behof, äfwen när hon dömer wår erfarenhet såsom oriktig samt till följd deraf oroar och bekymrar till sinnesändring och rättelse. Gud, led oß i din sanning! det ware wår dagliga bön.

En troende qwinna samtalade engång om helgelsen med en troende man. Han framhöll evangelii ord om Kristi makt att werkligen frälsa från synd. Då sade hon: "Men, käre, om man kan warda så der helig, hwad skall man då göra med Kristus? Det är ju att göra Kristus och Guds nåd öfwerflödig." Derpå swarade han: "Detta är lika dåraktigt taladt, som om frun sade: idag är det så skönt och herrligt wäder, att wi gerna kunna wara solen förutan." Och jag måste bekänna, att denna lilla händelse, (hwilken den nämda frun sjelf berättade för mig) lärde mig mer än många långa afhandlingar. Om jag utan solen kunde åstadkomma en så skön dag, då kunde jag umbära solen, men om det är solen, som gör den sköna dagen, då förändras saken wäsendtligt. Sammalunda: om jag i egen kraft kunde åstadkomma en sådan helighet, då skulle i mån af deß tillwäxt Kristus warda mer och mer umbärlig. Men om det är Kristus sjelf, som werkar den samma uti mig, då skall deß tillwäxt icke kunna göra honom umbärlig utan twertom mer och mer oumbärlig och kär — alldeles såsom den sköna dagen icke lär oß att förakta utan twertom att wärdera solen.

Detta har jag nu sagt för att efter det förstånd, som jag har, göra sjelfwa frågans rätta beskaffenhet klar. Ty mycket ondt och många bittra strider alstras deraf, att man icke sätter sig in i den egentliga beskaffenheten af de frågor, som äro å bane, utan mißförstår dem och inlägger uti dem något, som de alls icke innehålla. Det har i synnerhet warit förhållandet i afseende på de frågor, om hwilka wi här tala, hwilket gjordt, att många uppriktiga själar blifwit riktigt uppskrämda af dem, der de kanske bort i deß ställe med andlös glädje lyßna till dem och utropa: "Hwad? Kan det wara möjligt, att Herren kan hafwa så mycket godt att gifwa oß, utöfwer hwad wi någonsin trott honom om?"

Jag kan icke neka, att när jag ser på Kristi och apostlarnes predikningar, så är der fråga om en werklig rengörelse från synd, en werklig helgelse, som Herren will hjelpa de sina till. Huru mycket eller litet jag sjelf har erfarit af denna hans kraft, huru mycken anledning jag kan hafwa att glädjas deröfwer, att "nåden icke warit såfäng i mig", eller blygas deröfwer, att jag "mottagit så mycken nåd såfängt", derefter får sanningen sjelf icke dömas. Är det något fel hos mig, så är det icke någon swaghet hos Herren. Uppenbart wisar sig ock en mycket stor olikhet i andlig kraft, i kärlek, i gudsfruktan, i sjelfuppoffring o. s. w., hos olika kristna. Medan den ene lefwer ett friskt andligt lif, alltid glad och willig i Herrans tjenst, ödmjuk, mild, fördragsam o. s. w., är den andre åter trög och olustig, lefwer mer sig sjelf, är häftig, ofördragsam, o. s. w. Icke beror nu denna skilnad på den enes större naturliga kraft än den andres, nej utan på Guds kraft och nåd, som är mer werksam i den ene än i den andre. Men att nåden är mindre werksam i den andre, det beror då på något fel hos honom sjelf, och grufligt illa är det, om han, i stället för att försöka få det rättadt, twertom börjar betrakta det såsom ett kors, som han, "för att hållas nere wid Kristi kors", skall dragas med intill sin död. Detta fel åter består icke deri, att han "icke anstränger sig nog", utan är ett fel i tron, ty af tron kommer all sann rättfärdighet och helgelse. Ju mer helt han litar blott på Gud, ser upp till honom i allt, låter honom styra, gifwa, bära, desto mer kraft till sann helgelse skall han få. Det är min wissa tro.

En fråga, som härmed nära sammanhänger, är denna: Hwadan kommer det, att man anser, att det är wissa synder (t. ex. dryckenskap, swordom, oredlighet o. d.), som en kristen nödwändigt måste öfwerwinna, men deremot andra (t. ex. wrede, onda ord, förtal, högmod o. d.), på hwilkas öfwerwinnande det icke kommer så noga an? Gör det på dig samma djupa intryck, om du ser en kristen bryta ut i wrede, som om du såge honom falla i dryckenskap? Kanske säger du om det förra endast: Han har en förfärlig natur. Men hwad säger du om det sednare? Gör det ock på dig samma intryck, om du hör en kristen bryta ut i onda ord och bannor eller förtal, som om du hörde honom bryta ut i swordomar? Gör det samma intryck på dig, om du ser en kristen tjenare opålitlig och otrogen i sin tjenst, som om du såge någon oredlig i handel

och wandel? Men hwar är gränsen mellan de synder, som Herren will hjelpa de sina att werkligen öfwerwinna och aflägga, samt de synder, ur hwilka man icke kan säga, att Herren will och kan hjelpa sina kristna? Jag beder dig att under innerlig bön till Gud allwarligt betjerta denna sak. Ty fara wärdt är, att här råder något stort fel i wårt wanliga sätt att betrakta och tala om dessa förhållanden. Jag känner, Gud klagadt, sjelf, huru litet jag erfarit af Herrans kraft, men jag ser kristna — och jag kan icke neka det — jag ser kristna, som erfarit och erfara ofantligt mycket mer än jag af denna kraft, och jag kan omöjligen tro, att de af naturen äro bättre än jag, eller att de hafwa en starkare frälsare än jag. Nej, felet är i min otro, som behöfwer rättas och upphjelpas.

Ja, broder, här finnes en andlig kraft att få i Kristus Jesus genom tron, en werklig kraft af Gud till rättfärdighet, en kraft till att öfwerwinna synden och tillwäxa i Guds likhet. Och att omtala detta för Guds barn, det bör betraktas såsom ett dyrbart och kostelig evangelium. Att Herren kan hafwa fördrag med de swaga och skröpliga, det är ett godt och tröstelig budskap, som wisserligen behöfwer flitigt framhållas till deras uppehållande, som äro swaga och skröpliga; ty öfwer allt finnas skröpliga kristna, och Herren will ju icke, att de skola bortkastas eller förtryckas, utan tröstas och bäras. Men nog måste jag medgifwa, att det är ett ännu högre evangelium och skönare budskap, att Herren will och kan upphjelpa, stärka och helga den skröplige. Och nog tänker jag, att Guds barn i allmänhet räkna detta såsom en ännu större nåd än det förra. Eller hwad synes dig? Men då är ju också budskapet derom ett ännu större nådens evangelium än det förra.

Der nu en kristen blifwit delaktig af denna Herrens kraft i högre grad, der gifwer sig sådant tillkänna i en större kärlek, fröjd, frid, långmodighet, godhet, trohet, saktmodighet, mildhet (Gal. 5), i en hjertlig barmhertighet, ödmjukhet, saktmodighet (Col. 3), i ett mer himmelsk sinne, en hjertlig beredwillighet att förlåta ofördrätt, en hjertlig kärlek till de swaga och skröpliga, en innerlig omsorg att trösta, uppmuntra, hugswala och stödja dem, på det att de med tiden må warda bättre, hwarom Paulus säger: Käre bröder, om någon menniska råkade falla i synd, I, som andlige ären, upprätten honom med saktmodig ande (Gal. 6) — alldeles såsom sjukskötersskor måste warligt umgås med och handtera de sjuke, tills de genom Guds hjelp warda bättre, så att de kunna stå upp på sina ben och gå. Ja, hwem kan uppräkna alla andens frukter? Korteligen: en större andlig kraft wisar sig i en större Kristuslikhet, och blind måste man wisserligen wara för att icke se, att i det detta afseende är ganska stor skilnad mellan kristna och kristna.

Men nu kommer en annan sida af saken. Det gifwes ock en slags andlig starkhet, som Skriften kallar "karskhet", hwilken långt ifrån att yttra sig i werklig Kristuslikhet, såsom wi nu sagt, twertom wisar sig hufwudsakligen i stora ord om de kristnas kraft, i ett hårdt och kärlekslöst dömande och straffande, i ett föraktligt nedsladdande på dem, som ännu äro swaga och skröpliga. Sådant åstadkommer otroligt stor skada, ty en i sig sjelf god och tröstlig sak göres derigenom misstänkt och widrig. Jag må sjelf tillstå, att om jag hör en kristen tala mycket stort och myndigt om den kraft till helgelse, som Herren gifwer de sina, men jag sedan ser, att hans eget lif ingalunda bär wittne om denna kraft eller är något mönster af helgelse, då förekommer det mig widrigt. Men om jag derigenom låte mig förledas att utan wisdare förkasta sjelfwa saken såsom misstänkt och farlig, så skulle jag handla precis såsom werlden, när hon till följd af många kristnas fel och synder bortkastar hela kristendomen såsom misstänkt och farlig. Och derifrån må Gud bewara mig. Om än djefwulen säger en sanning, så är sanningen helig ändå. Det är alltid wigtigt att fasthålla.

Stor skada sker ock, när denna dyra sak i predikningar på ett oriktigt sätt framställes. När man tillåfwentyrs förut i sina predikningar icke wetat, huru man skulle framställa en kristen nog skröplig, eländig och usel, alldeles såsom läge deri ett synnerligt evangelium eller ett upphöjande af Guds fria nåd, när man derefter, säger jag, finner att det dock i Guds ord talas om en werklig helgelse, och det med sådant allwar, att utan helgelse ingen får se Herren, då är det lätt gjordt, att man låter sig förledas att till de trogne komma med detta icke såsom en bättre evangelist med ett fullare evangelium, utan såsom en tuktomästare och lagbrifware, och det i synnerhet om man sjelf litet eller intet för egen del erfarit kraften af den sanning, som man will förkunna. Då warda predikningarna icke frista evangelista predikningar, fulla af himmelsk doft och saft, af Ande och lif, till de sargades helande, de bedröfwades hugswalelse, de fallnes upphjelpande, de swagas stärkande o. s. w., nej utan då warda de i stället torra moralpredikningar och gerningsläror, hwarigenom förbråkade rör icke helas utan sönderbrytas, och rykande wekar icke bringas till att lysa utan twertom blåsas alldeles ut. Genom sådana predikningar warda i längden de kristna alldeles uttröttade och uttorkade samt bringas i fara att bortkasta hela saken såsom misstänkt och farlig. Den sak, som man welat tjena, har man derigenom skadat och det mycket illa. I stället för att göra den tilldragande och uppmuntrande har man gjort den frånstötande och nedtryckande. O må Gud i nåd rätta allt, som behöfwer rättas. Ofta tillställer djefwulen största skadan genom det, som i sig sjelft är godt.

Gud uppfylle alla predikanter med en hjertlig kärlek och sann wishet, att de må kunna föda Guds hjord och leda henne i sanningen! De hafwa ett swårt kall, mycket swårt, och endast genom att sjelfwa mer och mer förwandlas till Kristi likhet, mer och mer intränga i Guds ord, mer och mer tillwäxa i kärlek och ödmjukhet skola de kunna bewaras från att fara af wägen åt den ena eller den andra sidan. O må alla kristna bedja för predikanterna, hjelpa och uppmuntra dem. Att i stället alltjemt kälta och hugga på dem, hwilket ock stundom sker, det har på dem precis samma werkan, som det har på åhörarena, när predikanterna ständigt och jemt bara kälta, hugga och moralisera dem. Deraf födes olust och ett bundet wäsende. Ack broder, när jag ser på alla misförhållanden, som råda, då skulle jag förtwifla, om det icke stode i bibeln: Wi hafwa en Gud, som hjelper, och Herren, Herren, som ifrån döden frälsar.

Det war så mycket, hwarom jag skulle skrifwa till dig, men som du ser, har denna enda sak upptagit hela brefwet. Och dock har jag äfwen om denna skrifwit så knapphändigt, att du kanske ej skall kunna hafwa mycken nytta deraf. Må Gud emedlertid wälsigna det, som nu är sagdt. Jag har skrifwit efter bästa förstånd och lemnar det till ditt beprösfwande wid Guds ords ljus. När jag i betraktelserna öfwer Guds ewiga frälsningsråd hinner till frågan om helgelsen, torde jag få tillfälle att om denna wigtiga sak tala widlyftigare och grundligare.

Din fråga, om det är rätt att predika, att äfwen affällingar kunna frälsas, kan jag endast besvara med ja. Jag har sett affällingar, som åter waknat till besinning, bekänt sin synd och kommit till frid i Jesus. Du fruktar, att en sådan predikan kan förhindra den andliga waksamheten, men hwad gäller? Om någon will gå förlorad på det, att Gud är så god, att han äfwen will frälsa affällingar — hwad är att göra derät? "Men hwar står det i bibeln?" frågar du. Swar: I Tit. 2:11 står det: Guds för alla frälsande nåd är uppenbarad." Och behöfwer jag wisa dig flere ställen, der det står alla? Men affällingar utgöra ock en del af den hopen, som heter "alla". Endast om dem, som begått synd mot den Helige Ande, säger Guds ord, att de icke kunna frälsas, emedan de icke kunna förnyas till sinnesändring.

Utläggningen öfwer Ef. 53 har ännu ej utkommit, men den utkommer wäl, om Gud gifwer helsa och nåd, i sinom tid. Men någon bestämd tid kan jag nu icke utlofwa. Utläggningen wäger alltjemt under arbetet, alldeles som det skedde, när jag skref "Herren är from".

Nu farwäl! Alla andra frågor får jag spara till nästa gång. Gud med oß!

Gefle 3 Mars 1881.

Din
P. W.

Anmälan.

Tidningen Pietisten utgifwes, om Gud will, äfwen under år 1881 såsom hittills. Priset blir oförändradt 1 krona 25 öre för hel årgång, postbefordringsafgiften inberäknad. Prenumerantsamlare, som staffa minst tio prenumeranter, erhålla twå friexemplar, de som staffa femton, erhålla tre o. s. w.

☞ **Wilja derför twå eller flere hafwa Pietisten alldeles gratis, så behöfwa de blott förena sig och skaffa fem prenumeranter hwar samt insända prenumerationsafgiften till Pietistens Expedition, Stockholm.** Penningarna böra insändas antingen genom rekommenderadt bref eller postanwisning.

Hwad angår innehållet, wilja wi bemöda oß att genom Guds nåd ju längre desto enklare, fullständigare och mer allsidigt framlägga Guds ord. Hwad wi alla behöfwa, det är att **komma djupare in i Guds ord.** Må wi af allt hjerta winnlägga oß derom! Deraf beror wäsendtligen fastheten och kraften i det andliga lifwet. Guds ord är en kraft till salighet, säger Paulus. Under innewarande år komma wi att fortsätta framställningen af **Guds ewiga Frälsningsråd.** *) De närmast följande betraktelserna komma att handla om återlösningen från syndens följder, försoningen, rättfärdiggörelsen, tron. Alla wåra wänner bedja wi om deras innerliga och flitiga förböner, att wi må få nåd att skrifwa sanningen enkelt, hjertligt och i Guds fruktan. P. W.

I början af Maj månad kommer att tryckas en godtköpsupplaga af

"Herren är from".

Betraktelser öfwer Davids 25:e psalm

af

P. Waldenström.

Pris: häftad 80 öre; bunden 1 krona.

De reqvirerade exemplaren utsändas i samma ordning reqvisitionerna inkommit. Subskriptionstiden tilländagår den 15 maj innewarande år, efter hwilken tid boken icke kan erhållas för det nämnda billiga priset.

Subskribentsamlare erhålla proviſion.

Den lidande och korsfäste Kristus.

Passionsbetraktelser af E. J. Ekman,

häftad 1: 25;
wälskt band 1: 65;
klotband 2: —.

Nyß utkomna skrifter:

Fröjden eder åt Herren af P. Waldenström. Pris: 25 öre.

Herrens aga af K. P. Pris: 10 öre.

Lämpliga personer, hwilka wilja anskaffa prenumeranter å Pietisten och försälja wåra skrifter, antagas till kommissionärer, om de skriftligen anmäla sig hos

Pietistens Expedition, Stockholm.

---

*) För nytillträdande prenumeranter finnas de föregående häftena af betraktelserna öfwer Guds ewiga frälsningsråd att tillgå för 1 kr. 70 öre. De kunna erhållas såwäl genom hwarje bokhandel som genom direkt reqvisition hos Pietistens Expedition, Stockholm.